Collectief Súdwestkust
voor boer en natuur

JAARVERSLAG 2019

Werken aan een
waardevol
landschap

ORGANISATIE

Bestuur Collectief Súdwestkust

Tijdens de ALV van 3 april is Wigle Sinnema aangesteld als voorzitter en Jetty de Vries is voorgesteld als opvolgster van de secretaris Ottje Tilstra. Het bestuur bestaat uit 6 personen en we hebben in 2019 een portefeuilleverdeling gemaakt:

Wigle Sinnema	: Voorzitter en personeelszaken
Age Flapper	: Penningmeester en contactpersoon organisatie
Ottje Tilstra	: Secretaris
Jetty de Vries	: Algemeen bestuurslid en communicatie
Beant Dijkstra	: Algemeen bestuurslid en ganzenbeleid
Klaas Oevering	: Algemeen bestuurslid/weidevogels/veenweide/natte Dooradering

Werkgebied Collectief Súdwestkust

Ons werkgebied ligt binnen de gemeente Súdwest-Fryslân, provincie Frylân. Het strekt zich uit van Laaksum tot aan Sneek en de Afsluitdijk. Het beheer en de coördinatie daarvan is opgedeeld in 11 mozaïeken. Binnen elke mozaïek werken we met gebiedscoördinatoren en mozaïekregisseurs, zodat het contact met onze leden (boeren) rechtstreeks is en met korte lijnen.

Gebiedscoördinatoren ANLb

In 2019 waren er 8 gebiedscoördinatoren die verantwoordelijk zijn voor hun eigen werkgebied:

Joke Heida	: Warns-Stavoren en de Haanmeer
Haije Valkema	: Abbega, Tusken Brekken & Trekfeart, It Heidenskip en De Samenvoeging
Willem Attema	: Workumerwaard en Workumer Ommelanden
Bote de Boer	: Makkumermar-Wons
Ronny Cuperus	: Makkumermar-Wons, Tjerkwerd-Allingawier
Evert Terpstra	: Skriezekrite Idzegea e.o.
Sytse Terpstra	: Skriezekrite Idzegea e.o.

Bij het Collectief Súdwestkust zijn in het veld jaarlijks de schouwers actief en via de BFVW de nazorgers. In het najaar van 2019 hebben de gebiedscoördinatoren in hun werkgebied evaluatiebijeenkomsten georganiseerd.
Tijdens deze bijeenkomsten evalueren beheerders, vogelwachten, mozaïekregisseurs en jagers het gevoerde beheer en het weidevogelseizoen.

KANTOOR

Bureauzaken

Om de toenemende aantal werkzaamheden goed te kunnen uitvoeren is sinds september 2019 projectleider Jeroen de Vries aangenomen. De projectleider verricht uitvoerende en ondersteunende werkzaamheden, neemt taken van gebiedscoördinatoren over en is inzetbaar voor projecten.

Met de komst van een fulltime projectleider heeft het Collectief Súdwestkust sinds september 2019 een eigen kantoor ingericht in de Klameare in Workum. Het kantoor beschikt over 3 werkplekken en wordt ook gebruikt als vergaderruimte.

Samenwerkingen en overlegvormen

Naast de interne bestuursvergadering en de bijeenkomsten met alle gebiedscoördinatoren, hebben de medewerkers van het Collectief Súdwestkust zitting in een aantal overlegvormen:

Algemene Ledenvergadering BoerenNatuur	Wigle Sinnema
Regionale bijeenkomsten BoerenNatuur	Dagelijks bestuur
Kollectievenberie Fryslân voorzitters KBF(v)	Wigle Sinnema
Kollectievenberie Fryslân uitvoerders KBF(u)	Age Flapper
Vitaal Landschap Gemeente Súdwest Fryslân	Wigle Sinnema/Klaas Oevering
Veenweide project Kansrijk gebied Idzegea	Klaas Oevering
Ganzen Collectief	Beant Dijkstra
Fûgelweb	Age Flapper

Naast deze periodieke overlegorganen hebben we regelmatig overleg en afstemming met diverse gebiedspartijen:
- it Fryske Gea
- Staatbosbeheer
- Wetterskip Fryslân
- Provincie Fryslân
- Bond van Friese Vogelwachten (BFVW)
- Lokale vogelwachten
- jagers (WBE/FBE)
- Rijksuniversiteit Groningen

Foto: Age Flapper en Jeroen de Vries

AGARISCHE NATUUR- EN LANSCHAPSBEHEER (ANLb)

Agrarische Natuur- en Landschapsbeheer

De belangrijkste taak van het collectief is het uitvoeren van Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer (ANLb). In totaal zetten 183 boeren zich in voor het agrarisch natuurbeheer. Wij doen dat binnen 3 leefgebieden: Open Grasland, Natte Dooradering en Waterkwaliteit.

Gebiedsaanvraag 2019

Het Collectief Súdwestkust heeft bij de Provincie Fryslân een gebiedsaanvraag ingediend:

Open Grasland
3.178 hectare met een beheersvergoeding van € 1.820.00 per jaar

Natte Dooradering
122 hectare met een beheersvergoeding van € 43.000 per jaar

Water
34,6 hectare met een beheersvergoeding van € 53.000 per jaar

3 leefgebieden Collectief Sudwestkust

Open Grasland
Weidevogelbeheer

Leefgebied
Waterkwaliteit

Leefgebied
Natte Dooradering

183 beheerders

7.100 hectare
ganzen foerageergebied

Weidevogelbeheer 2019

Over het algemeen was het een redelijk goed jaar voor de weidevogels voor het Collectief Súdwestkust. De speerpunten voor 2019 waren: inzetten op verbetering van kansrijke gebieden, vernatting, meer beweiding en openheid van het gebied. Hieronder een aantal zaken uit 2019.

Het weer

Het broedseizoen van 2019 kende wederom een aantal weersextremen. De droogte van het voorgaande jaar is het hele voorjaar niet opgelost. Na een heel vroeg eerste kievitsei door een zachte februarimaand, bleef maart koud en droog. De eerste legsels van de kievit hadden mede hierdoor weinig kans. De grutto's en tureluurs begonnen door de droogte zeer laat met het leggen van eieren. Gelukkig bleken de vogels flexibeler dan gedacht: er werd nog tot in mei met nestelen gestart. Hierdoor duurde het broedseizoen langer dan andere jaren. De regen in mei en juni was volgens gemiddelde hoeveelheden.

ANLb Beheer

In 2019 is er ingezet op de kwalitatief betere gebieden waar we potentie zien voor de toekomst. Tevens is er afscheid genomen van percelen ANLb waar al meerdere jaren (bijna) geen weidevogels aanwezig zijn en waar we ook geen potentie zien voor de toekomst. Dit proces zal zich de komende jaren voortzetten. Ook wordt er doorlopend ingezet op openheid van het gebied, vernatting, predatie beheer en maatwerk.

Aandacht voor vernatting

Ondanks weer een droog begin van het seizoen is het ons toch aardig gelukt om op behoorlijk veel percelenvernatting te krijgen. Enerzijds komt dit door het vroeg uitvoeren van de POP3 subsidies "*niet productieve investeringen*" en anderzijds door het vele werk wat de gebiedscoördinatoren, mozaïekregisseurs, nazorgers en boeren hebben verzet. Onder andere met plasdras pompen en hevels.

Predatiebeheer 2019

Predatiedruk blijft een invloedrijke factor in het weidevogelbeheer. Wettelijk gezien konden we ons alleen richten op de verwilderde kat en de vos (lichtbak). Voor de predatiewaarnemingen en -bestrijding werkt het collectief samen met de jagers (WBE). Voor de predatiepreventies is samenwerking gezocht met de boeren, TBO's en gemeente Súdwest Fryslân. Bijvoorbeeld het weghalen van bomen en struiken in open veld, opruimen van rommelhoekjes op boerenerven en het plaatsen van een vossenraster op de Workumerwaard.
De samenwerking met het Fûgelweb, die de knelpunten voor weidevogels op gebiedsniveau in kaart brengt en probeert dit op te lossen, heeft hierop een positieve invloed.

Muizenjaar

2019 was ook in ons werkgebied een overvloedig aanbod aan veldmuizen. Predatoren, bijvoorbeeld buizerd, reiger en steenmarter zagen in de muizen een eenvoudiger te verschalken prooi. Hierdoor kregen de weidevogelkuikens meer kans om op te groeien. Waarschijnlijk is dit een belangrijke reden dat er meer kuikens volwassen werden dan voorgaande jaren.

Schouw 2019

In 2019 heeft onze schouwcommissie bij 26 beheerders totaal 54 beheerseenheden geschouwd, verdeeld over 90 hectare. Er is geschouwd op Extensief beweiden, Hoog waterpeil en randen Natte Dooradering. Na de schouw bleek dat één rand niet volledig voldeed aan de voorwaarden en dat er 6 afwijkingen waren in het waterpeil. Deze 6 afwijkingen waren binnen een week hersteld.
Bij de schouw van de NVWA waren 17 waarschuwingen voor 'kleine foutjes' die allemaal hersteld konden waren er 12 sancties. In deze gevallen was er sprake van een echte afwijking van de beheereenheid zoals een te droge greppelplasdras, te veel dieren bij extensief beweiden of niet voldaan aan de voorwaarden van de rustperiode met voorweiden.

Monitoring

Aandachtspunt is en blijft de aanlevering van de nesten, broedparen en alarmtellingen door de BFVW. Door het ontbreken van 'stippen' op TBO-percelen (met ANLb beheer) en te kleine telgebieden kloppen in een aantal mozaïeken de BTS-cijfers niet.

WEIDEVOGEL SEIZOEN 2019

WEIDEVOGELS

Resultaten 2019

In het open grasland wordt aan ongeveer 3.330 hectare weidevogelbeheer gewerkt. Afgelopen seizoen zijn er in totaal 3.270 weidevogelnesten geteld in de weidevogelmozaïeken van de Súdwestkust.

967

grutto's

420

tureluurs

1461

kieviten

422

scholeksters

Het gemiddelde BTS (Bruto Territoriaal Succes) van de grutto in 2019 is 69,9%. Dit is hoger dan in 2018, toen het BTS van de grutto op 55,4% uit kwam.

GANZEN

Het jaar 2019 valt onder de Fryske Gouzzenoanpak 2017-2020. De basis van dit plan bestaat uit de balans tussen enerzijds het beschermen van de ganzen en anderzijds het bestrijden van schade aan boerenland.

In 2017 zijn er percelen ingetekend voor beheer van ganzenfoerageergebieden. Binnen het gebied van het Collectief Súdwestkust is er ruim 7.100 hectare foerageergebied ingetekend. De beheerders die per 2017 opgenomen zijn in het ganzenfoerageergebied dragen er zorg voor dat de ganzen in deze gebieden niet verstoord worden.

Het Collectief Súdwestkust behartigd de belangen van de beheerders in het ganzen gedooggebied. Hiervoor hebben we een werkgroep samengesteld die bestaat uit: Beant Dijkstra, Theo Koning, Sjoerd Reitsma en Sicco Hylkema. De werkgroep is vooral faciliterend en kan de boeren vertegenwoordigen bij onder andere bijeenkomsten en provinciale overleggen.

In november 2019 hebben alle grondgebruikers die bij BIJ12 in het bestand staan een brief ontvangen over de nieuwe werkwijze voor een tegemoetkomingsaanvraag voor schade door ganzen. Met deze brief is het online registeren in gang gezet. In het voorjaar van 2020 staan informatiebijeenkomsten gepland over deze registratie en de ontwikkelingen.

Vogels en Voorspoed

Een meerjarig project van het Louis Bolke Instituut.

Doel van dit project:
‘*het ontwikkelen en uittesten van enkele inpasbare weidemaatregelen die effectief zijn voor de bescherming van weidevogels in Fryslân’*. Van de 30 deelnemende boeren komen er vijf uit het gebied van het Collectief SWK.

In deze pilot wordt vooral gezien op welke wijze het beweiden beter kan aansluiten bij de kuikens, op welke hoogte de meeste insecten zijn te vinden en worden bij de alarmtellingen ook de gegevens van de koeien in het land meegenomen.

Pilot Duurzame Zuivelketen

Met deze pilot verkennen BoerenNatuur en de Duurzame Zuivelketen of het mogelijk is om de kennis en de organisatie van de agrarische collectieven in te zetten voor alle melkveehouders.

Dit pilot is in 2018 gestart door Friesland Campina en 6 Collectieven, waaronder Collectief Súdwestkust. In 2019 is de pilot uitgebreid naar 15 collectieven, 383 melkveehouders en 4 zuivelondernemingen.

In 2019 deden bij de Súdwestkust 22 boeren mee aan de pilot. In 2020 gaan we een aantal voorbereidingen treffen, zodat we in 2021 verder kunnen met de Duurzame Zuivelketen.

POP3 Herstel Landschap en Natuur 2019

In 2019 is de aanvraag *POP3 Herstel Landschap en Natuur 2019* gestart. Deze niet-productieve investeringen hebben als belangrijkste doel de droge dooradering een forse impuls te geven. Wel wordt hier een koppeling gemaakt met de Leefgebieden van de ANLb. Deze subsidieregeling richt zich puur op herstel en inrichting.
Collectief Sudwestkust komt voor een beperkt budget in aanmerking voor de volgende onderdelen binnen de openstelling: (1) Aanleg natuurvriendelijke oevers in leefgebied Natte Dooradering (2) Aanleg duikers in leefgebied Natte Dooradering, (3) Herstel agrarische erven en opvaarten en (4) Herstel cultuurlandschappelijke begreppeling.

PROJECTEN

Communicatie

Wij willen naast onze leden (beheerders) ook de inwoners van ons werkgebied informeren over alle werkzaamheden en ontwikkelingen. Daarom hebben we in 2019 - met hulp van een externe communicatieadviseur - een aantal zaken op het gebied van communicatie geprofessionaliseerd:

- Nieuwe website www.sudwestkust.nl
- Nieuwe opzet voor de nieuwsbrief
- Kleding voor onze medewerkers
- Promotiemateriaal: flyer, beachflags en banners
- Modernisering van het logo
- Strategisch Communicatieplan
- ICT-structuur voor de gehele organisatie

Certificering verlengd

Het Collectief Súdwestkust is gecertificeerd in het kader van de Subsidieregeling Natuur en Landschap (SNL). In april 2019 is er een externe audit uitgevoerd door Stichting certificering SNL met als doel het toetsen of het Collectief nog voldoet aan de eisen die gesteld worden gesteld aan het certificaat Collectief Agrarisch Natuurbeheer. Bij de externe audit was de conclusie dat het Collectief de organisatie en het kwaliteitssysteem goed op orde heeft.

Collectief Súdwestkust
voor boer en natuur

COMMUNICATIE

Natuurbeheer doe je samen

Collectief Súdwestkust
voor boer en natuur

Jaarverslag Collectief Sudwestkust 2019

Kantooradres:
Merk 1
8711 CL Workum
info@sudwestkust.nl
www.sudwestkust.nl

Foto's:
Ilse Hooijmeijer
Jetty de Vries

Workum, 26 maart 2020